

سند تفصیلی برنامه ششم
اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
استان گیلان
فرابخش نظام تامین منابع مالی

سرآغاز

فعالان اقتصادی (اعم از خانوارها و بنگاه‌ها و دولت) در طول زمان چنان چه نتوانند بین جریان درآمدی و جریان هزینه‌های خود توازنی برقرار نمایند نیاز دارند تا این شکاف میان درآمد و هزینه را از طریق یک ساز و کار مشخص جبران نمایند. از این رو به طور مشخص فرآیند ایجاد و جمع‌آوری و افزایش منابع مالی جهت تخصیص برای تأمین مخارج فعالان اقتصادی، تأمین مالی نامیده می‌شود.

بانک، بازار سرمایه، بیمه، سرمایه‌گذاری خارجی و بودجه از حوزه‌های تشکیل دهنده ی نظام تأمین مالی هستند. در این راستا نظام بانکی، بازار سرمایه و بازار بیمه سه رکن از بازار مالی را تشکیل داده و بخش عمده‌ای از تأمین مالی بخش خصوصی را پوشش می‌دهند. بودجه دولت از این منظر اهمیت دارد که بخشی از منابع مالی بخش خصوصی سالانه در قوانین مربوطه پیش بینی می‌شود. حوزه ی سرمایه‌گذاری خارجی نیز ساختارها، فرآیندها و ساز و کارهای متفاوتی را برای جذب منابع مالی از خارج کشور شامل می‌شود.

به طور مشخص بانک‌ها و مؤسسات اعتباری در قالب اعطای تسهیلات، اوراق مشارکت و از طریق ابزارهای عقود مبادله‌ای، عقود مشارکتی، قرض الحسنه، صدور ضمانت‌نامه، اعتبارات اسنادی داخلی و خارجی، فرآیند تأمین مالی را ایجاد می‌کند. بازار سرمایه از طریق ابزارهای افزایش سرمایه، پذیره نویسی، عرضه اوراق مشارکت و معاملات سلف، تأمین مالی در حوزه بنگاهی را فراهم می‌سازد.

صنعت بیمه کارکرد خود را در نظام تامین مالی به دو صورت مستقیم از طریق تأمین منابع مالی بلندمدت در قالب بیمه‌های عمر و پس انداز و به صورت غیر مستقیم از طریق ایجاد

فضای اطمینان بخش در نظام مالی به وسیله ابزارهایی نظیر بیمه‌های اعتباری، بیمه پوشش نوسانات نرخ ارز و ... ایفا می‌کند.

جایگاه دولت به عنوان متصدی نظام تأمین مالی از دو ناحیه نظام تأمین مالی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. از یک سو مقررات‌گذاری، سیاست‌گذاری و ابزارهای نظارتی تمامی حوزه‌های تأمین مالی می‌توانند روند تأمین مالی در حوزه‌های مذکور را آسان، کم‌هزینه و عادلانه نمایند. از طرف دیگر از محل بودجه‌های عمومی مبالغی برای تأمین مالی بخش غیر دولتی اختصاص می‌یابد. سرمایه‌گذاری خارجی به عنوان حوزه دیگر تأمین مالی است که امکان تأمین مالی با استفاده از امکانات خارج کشور را همراه با دانش فنی و انتقال تکنولوژی فراهم می‌کند.

توجه به موضوع تأمین مالی بسته به اینکه نظام تأمین مالی بانک‌محور و یا بازار محور باشد، می‌تواند ویژگی‌های خاص خود را داشته باشد. به طور نمونه در یک اقتصاد بانک‌محور نقش محوری بانک‌ها در تأمین مالی و سهم آن از نظام تأمین مالی بالاتر خواهد بود. به طور عکس در یک نظام بازارمحور نقش بازار سرمایه و ابزارهای مختلف تأمین مالی در تأمین مالی یک اقتصاد بازیگر اصلی محسوب می‌شود.

تأمین مالی با تفکیک بازارمحوری و یا بانک‌محوری آنچه از خصوصیات و ویژگی‌های اقتصاد ایران می‌توان دریافت نمود نقش محوری بانک‌ها در تأمین مالی اقتصاد کشور است. از این رو سهم دیگر حوزه‌های تأمین مالی در اقتصاد ایران پایین‌تر از سهم نظام بانکی است. از آثار سوء بانک‌محوری در تأمین مالی اقتصاد ایران می‌توان به تورم‌زا بودن تأمین مالی اشاره نمود. در نتیجه در رویکردهای اصلاحی نظام تأمین مالی کشور، به افزایش نقش سایر حوزه‌های تأمین مالی تأکید شده است.

۱- بررسی عملکرد گذشته و تبیین وضع موجود بخش تامین منابع مالی

۱-۱- توصیف و تحلیل وضع موجود

۱-۱-۱- بازار پول و نظام بانکی

با توجه به اهمیت موارد پنج گانه در ارتباط با توان تسهیلات دهی نظام بانکی، بررسی عملکرد گذشته و تبیین وضع موجود هرکدام به شرح ذیل ارائه می‌گردد.

۱. میزان تسهیلات پرداختی شبکه بانکی در سطح استان

۲. سهم بخش‌های اقتصادی مختلف از تسهیلات پرداختی

۳. مانده بدهی بخش غیر دولتی به بانکها

۴. وضعیت مانده سپرده نزد بانکها

۵. سهم انواع مبالغ سپرده نزد بانکها

جدول (۱) میزان تسهیلات پرداختی بانکی به بخش غیر دولتی را طی سال‌های برنامه چهارم و پنجم نشان می‌دهد. مطابق این جدول این شاخص در طی سال‌های برنامه چهارم و پنجم متوسط رشد سالانه به ترتیب ۳۰/۸۹ و ۱۹/۱۴ درصدی را نشان می‌دهد. در سال انتهایی برنامه پنجم (۱۳۹۴) در مقایسه با سال ابتدای برنامه (۱۳۹۰) این شاخص بیش از دو برابر شده است.

جدول ۱- عملکرد شاخص‌های میزان تسهیلات پرداختی بانکی به بخش غیر دولتی استان

طی سال‌های برنامه چهارم و پنجم توسعه

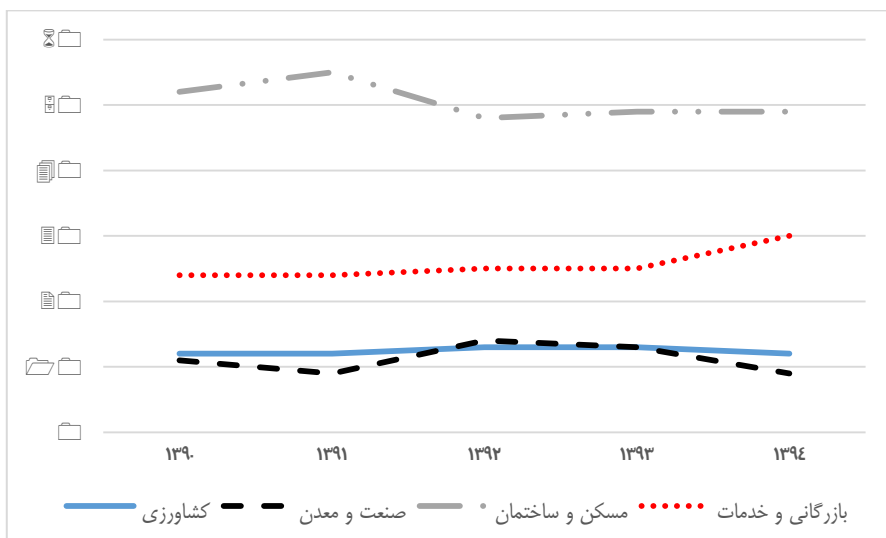
ردیف	هدف کمی/عنوان شاخص	واحد متعارف	سال‌های برنامه چهارم		سال‌های برنامه پنجم					
			۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
										رشد برنامه چهارم (درصد)
۱	میزان تسهیلات پرداختی	میلیارد ریال	۱۵۸۲۵	۶۰۸۲۴	۷۷۴۶۰	۸۹۹۸۷	۱۱۶۶۸۱	۱۳۶۸۹۵	۱۵۶۰۷۴	۱۹,۱۴

جدول (۲) سهم بخش‌های اقتصادی مختلف از تسهیلات پرداختی را طی سال‌های برنامه چهارم و پنجم نشان می‌دهد. مطابق این جدول، در طول برنامه پنجم اگر چه بخش «مسکن و ساختمان» همواره بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است اما در سال پایان برنامه نسبت سال آغازین برنامه رشد منفی ۱/۴۷ درصدی را تجربه نموده است. بخش‌های «صنعت و معدن» و «بازرگانی و خدمات» به ترتیب رشد ۴/۸۹ و ۵/۷۴ درصدی را تجربه نموده است.

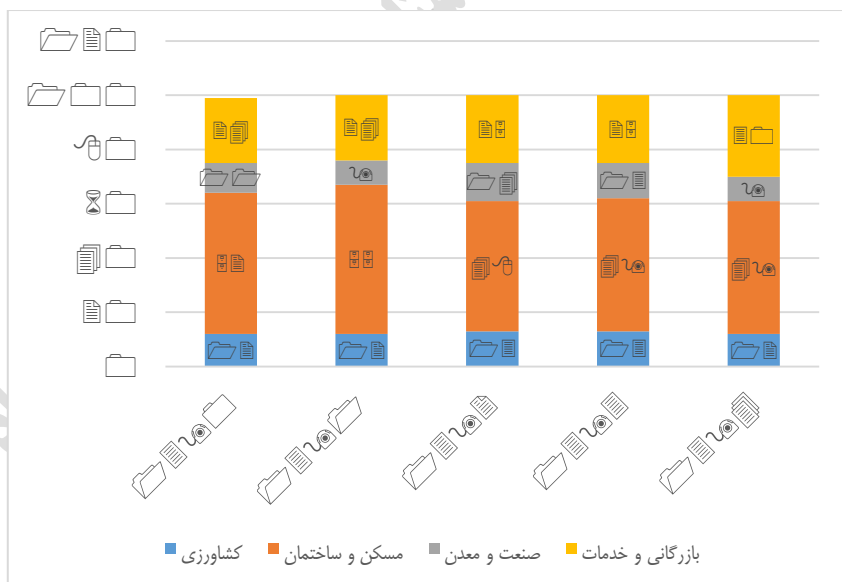
جدول ۲- سهم بخش‌های اقتصادی مختلف از تسهیلات پرداختی به بخش غیر دولتی استان

طی سال‌های برنامه چهارم و پنجم توسعه

ردیف	هدف کمی/عنوان شاخص	واحد متعارف	سال‌های برنامه چهارم		رشد/متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال‌های برنامه پنجم					رشد/متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)	
			۱۳۸۹	۱۳۸۴		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴		
۱	کشاورزی	درصد	۱۰	۱۰	-	۱۲	۱۲	۱۳	۱۳	۱۲	۱۲	-
۲	صنعت و معدن	درصد	۲۸	۱۶	-	۱۱	۹	۱۴	۱۳	۹	۹	-
۳	مسکن و ساختمان	درصد	۲۲	۵۱	-	۵۲	۵۵	۴۸	۴۹	۴۹	۴۹	-
۴	بازرگانی و خدمات	درصد	۴۰	۲۳	-	۲۴	۲۴	۲۵	۲۵	۲۵	۲۰	-

نمودار ۱- روند سهم های اقتصادی مختلف از تسهیلات پرداختی در طی سال های برنامه پنجم

نمودار ۲- سهم بخش های اقتصادی مختلف از تسهیلات پرداختی طی سال های برنامه پنجم

جدول (۳) میزان تسهیلات پرداختی بانکی به بخش غیر دولتی را طی سال‌های برنامه چهارم و پنجم نشان می‌دهد. مطابق این جدول این شاخص در طی سال‌های برنامه چهارم و پنجم متوسط رشد سالانه به ترتیب ۲۵/۲۶ و ۲۲/۶ درصدی را نشان می‌دهد. در سال انتهایی برنامه پنجم (۱۳۹۴) در مقایسه با سال ابتدای برنامه (۱۳۹۰) این شاخص بیش از دو برابر شده است.

جدول ۲- میزان مانده بدهی بخش غیردولتی به بانک‌های استان طی سال‌های برنامه چهارم

و پنجم توسعه

ردیف	هدف کمی/عنوان شاخص	واحد متعارف	سال‌های برنامه چهارم		رشد / متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال‌های برنامه پنجم					
			۱۳۸۴	۱۳۸۹		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
											رشد / متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)
۱	میزان مانده بدهی	میلیارد ریال	۲۰۹۳	۶۴۵۵	۲۵,۲۶	۶۰۰۴	۶۲۹۹	۱۱۰۵۱	۱۲۲۵۲	۱۳۵۶۲	۲۳,۵۹

یکی از منابع بانک برای ارائه تسهیلات به متقاضیان سپرده‌هایی است که منعقد می‌گردد. بر مبنای جدول (۴) در طول برنامه چهارم و پنجم میزان این سپرده‌ها به ترتیب ۲۲/۶ و ۲۳/۴ درصد رشد متوسط سالانه داشته است.

جدول ۳- میزان مبالغ سپرده نزد بانک‌های استان در طی سال‌های برنامه چهارم و پنجم

توسعه

ردیف	هدف کمی/عنوان شاخص	واحد متعارف	سال‌های برنامه چهارم		رشد/ متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال‌های برنامه پنجم					رشد/ متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)
			۱۳۸۴	۱۳۸۵		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۱	میزان مبالغ سپرده	میلیارد ریال	۱۴۸۸۲	۴۱۳۱۶	۲۲,۶۶	۵۲۴۴۳	۷۶۹۳۴	۷۳۵۴۹	۱۰۱۲۶۲	۱۱۷۸۳۲	۲۲,۴۳

بر مبنای جدول (۵) یکی از انواع منابع بانک برای ارائه تسهیلات به متقاضیان سپرده‌های بلند مدتی است که منعقد می‌گردد. سهم سپرده‌های بلند مدت از کل سپرده‌ها در طول برنامه چهارم از رشد متوسط سالانه ۴ درصدی برخوردار بوده است ولی در طول برنامه پنجم رشد منفی ۱/۴۴ درصدی را تجربه نموده است. از طرفی سپرده‌های کوتاه مدت که نمی‌تواند منبع مطمئنی برای ارائه تسهیلات باشد به شکل فزاینده‌ای رشد داشته است و در طول چهار سال اول برنامه پنجم از رشد متوسط سالانه ۱۰۴ درصدی برخوردار بوده است.

جدول ۴- سهم انواع مبالغ سپرده نزد بانک‌های استان گیلان در طی سال‌های برنامه

چهارم و پنجم توسعه

ردیف	هدف کمی/عنوان شاخص	واحد متعارف	سال‌های برنامه چهارم		رشد / متوسط دوره برنامه (درصد)	سال‌های برنامه پنجم					رشد / متوسط دوره برنامه (درصد)
			۱۳۸۴	۱۳۸۹		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۱	قرض الحسنه جاری	درصد	۲۴	۱۹	-	۲۶	۱۵	۱۴	۱۲	-	-
۲	قرض الحسنه پس انداز		۱۲	۱۲	-	۱۳	۸	۷	۶	-	-
۳	سرمایه‌گذاری کوتاه مدت		۲۸	۳۲	-	۴	۳۲	۳۳	۳۴	-	-
۴	سرمایه‌گذاری بلند مدت		۲۳	۲۸	-	۴۷	۴۱	۴۲	۴۵	-	-
۵	سایر		۱۳	۹	-	۱۰	۵	۵	۳	-	-

یکی از شاخص‌های مهم که توانایی مالی بانک را برای پرداخت تعهدات بلندمدت اندازه‌گیری می‌کند نسبت تسهیلات به سپرده است. در سال‌های پیش تامین مالی طرح‌هایی چون بنگاه‌های کوچک زود بازده و مسکن مهر موجب افزایش نسبت مذکور گردید. میزان استاندارد جهانی شاخص مزبور حدود ۸۵ درصد است. اندازه این شاخص برای کشور ایران در پایان اسفند ماه سال‌های ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ به ترتیب ۱۱۰/۶، ۹۹/۷، ۹۴ و ۹۱/۷ درصد بوده است که فراتر از میزان استاندارد می‌باشد. کاهش نسبت فوق در پایان سال ۱۳۹۳ بیانگر انضباط بیشتر سیستم بانکی در رعایت استاندارد نسبت مصارف به منابع خود و حرکت به سوی اهداف سیاست‌های پولی می‌باشد. اگرچه افزایش مطالبات غیر جاری که موجب ناتوانی بانک‌ها در تامین مالی طرح‌های اقتصادی شده است نیز می‌تواند به کاهش نسبت تسهیلات به

سپرده منجر شود. بر مبنای جدول (۶) در استان گیلان در طول سال‌های برنامه پنجم همواره این شاخص از متوسط کشوری بیشتر بوده است.

جدول ۵ - نسبت تسهیلات به سپرده استان گیلان در طی سال‌های برنامه چهارم و پنجم توسعه

ردیف	هدف کمی/عنوان شاخص	واحد متعارف	سال‌های برنامه چهارم		رشد/ متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال‌های برنامه پنجم					رشد/ متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)
			۱۳۸۴	۱۳۸۹		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۱	نسبت تسهیلات به سپرده	-	۱۰۶	۱۴۷	-	۱۴۸	۱۱۷	۱۵۹	۱۳۵	۱۳۲	-

۱-۲- بیمه بازرگانی

۱-۲-۱- ضریب نفوذ بیمه

از جمله پارامترهایی که نقش بیمه‌های تجاری را در اقتصاد کلان ترسیم می‌نماید و برای مقایسه وضعیت صنعت بیمه کشور با مجموعه اقتصاد کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد، شاخص ضریب نفوذ بیمه می‌باشد. این شاخص حاصل تقسیم حق بیمه تولیدی به تولید ناخالص داخلی است و بیانگر حرکت سریع‌تر (یا کندتر) صنعت بیمه در مقایسه با مجموعه اقتصاد کشور است. طبق آمار سال ۱۳۹۳، ضریب نفوذ بیمه استان (حاصل تقسیم حق بیمه تولیدی به GDP برحسب قیمت جاری) به ۲/۲۶ درصد رسیده است که در مقایسه با سال گذشته ۰/۴۶ واحد

افزایش نشان می دهد. در مجموع در طی سال های برنامه پنجم و براساس آخرین آمار موجود (سال ۱۳۹۳) این شاخص به میزان یک واحد افزایش داشته است.

۲-۲-۱- حق بیمه تولیدی و خسارت پرداختی

بر اساس آمار سال ۱۳۹۳، مقدار حق بیمه تولیدی شرکت های بیمه به حدود ۴۹۷۹ میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال شروع برنامه پنجم به طور متوسط ۲۳۳/۶ درصد رشد داشته است. میزان خسارت پرداختی در این سال ۳۴۵۷ میلیارد ریال بوده است که در مقایسه با سال شروع برنامه پنجم به طور متوسط ۱۹۶/۶ درصد رشد داشته است.

۳-۲-۱- حق بیمه سرانه

حق بیمه سرانه حاصل نسبت حق بیمه تولیدی به جمعیت است و بیانگر میزان متوسط حق بیمه پرداختی توسط هر فرد می باشد. در استان در سال شروع برنامه پنجم این شاخص ۰/۸ میلیون ریال بوده و پایان سال ۱۳۹۳ به ۲ میلیون ریال رسیده است و در طول ۴ سال اول برنامه پنجم، رشد متوسط ۲۲۹/۱ درصدی داشته است. (آمار سال ۱۳۹۴ تا زمان تهیه گزارش منتشر نشده است.)

جدول ۶- شاخص های بخش بیمه استان گیلان در طی سال های برنامه چهارم و پنجم

ردیف	هدف کمی / عنوان شاخص		واحد متعارف	سال های برنامه چهارم		رشد / متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال های برنامه پنجم					رشد / متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)
				۱۳۸۹	۱۳۸۴		۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	
۱	حق بیمه	کشور	میلیارد	۵۹۱۶۱	۳۱۵۲۹	۲۲,۴۱	۸۶۰۹۲	۱۳۱۵۷۶	۱۶۲۰۵۵	۲۰۵۳۹۹	*	۶۲.
	تولیدی	استان	ریال	۱۳۸۰	۴۲۱	۲۶۸۰	۱۹۷۱	۳۴۷۶	۴۱۵۰	۴۹۷۹	*	۳۶,۱۹

۱۱ □ سند تفصیلی فرابخش نظام تامین منابع مالی

ردیف	هدف کمی/عنوان شاخص		واحد متعارف	سال‌های برنامه چهارم		برنامه چهارم (درصد)	سال‌های برنامه پنجم					رشد / متوسط دوره
				۱۳۸۹	۱۳۹۰		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
				رشد / متوسط دوره					رشد / متوسط دوره			
	نسبت استان به کشور		درصد	۱,۹	۲,۷	-	۲,۳	۲,۶	۲,۶	۲,۴	-	-
۲	خسارت پرداختی	کشور	میلیارد	۱۴۳۵۳	۳۹۲۳۳	۲۱,۹۶	۵۳۶۹۷	۷۸۳۷۹	۱۰۴۸۷۷	۱۲۴۶۱۴	*	۳۲,۴
		استان	ریال	۷۴۳	۱۰۶۷	۷,۵۱	۱۵۱۰	۲۱۸۸	۳۱۲۷	۳۴۵۷	*	۳۱,۸
	نسبت استان به کشور		درصد	۵,۲	۲,۷	-	۲,۸	۲,۸	۳	۲,۸	-	-
۳	ضریب نفوذ بیمه	کشور	درصد	۱,۱۱	۱,۳۷	۴,۳۰	۱,۴۱	۱,۸۶	۱,۷۳	۱,۹۰	*	۱۰,۴۵
		استان		۱,۰۲	۱,۰۷	۱۰,۷۶	۱,۶۳	۲,۳	۲,۱۶	۲,۲۶	*	۱۱,۵۱
۴	حق بیمه سرانه	کشور	میلیون	*	۰,۸	*	۱,۱	۱,۷	۲,۱۱	۲,۶۴	*	۳۳,۸۹
		استان	ریال	*	۰,۵۷	*	۰,۸	۱,۴	۱,۶	۲	*	۳۵,۷۲
	نسبت استان به کشور		درصد	-	۷۱,۲۷	-	۷۲,۷	۸۲,۳	۷۵,۸	۷۵,۷	-	-

۳-۱- بازار سرمایه

۳-۱-۱- بررسی عملکرد گذشته و تبیین وضع موجود

در بررسی بازار سرمایه کشور و استان چهار شاخص ارزش بازار، نسبت ارزش بازار به GDP، تعداد سهام و حق تقدم معامله شده» و «ارزش سهام و حق تقدم معامله شده» مورد بررسی قرار می‌گیرد.

شاخص ارزش بازار در طول برنامه پنجم در کشور رشد متوسط سالانه ۲۸ درصدی داشته است و استان گیلان در این شاخص رشد ۴۵,۷۷ درصدی را تجربه نموده است. در مورد شاخص «نسبت ارزش بازار به GDP» به دلیل این که اطلاعات GDP تا پایان سال ۹۲ منتشر شده است؛ تنها می توان تا پایان همین سال اظهار نظر نمود. بر این اساس این شاخص در استان گیلان از یک درصد در سال ۱۳۹۰ به شش درصد در پایان سال ۱۳۹۲ افزایش یافته است و در کشور نیز به همین منوال از ۲۰ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۲۸ درصد در پایان سال ۱۳۹۲ افزایش یافته است. شاخص «تعدادسهم و حق تقدم معامله شده» در طول سال های برنامه پنجم در کشور از رشد متوسط سالانه ۳۹,۲۹ درصدی را تجربه نموده است ولی استان گیلان رشد منفی ۲/۲ درصدی را در این شاخص تجربه نموده است. شاخص «ارزش سهام و حق تقدم معامله شده» در طول سال های برنامه پنجم در کشور و گیلان به ترتیب دارای رشد متوسط سالانه ۳۵/۸ و ۳۰ درصدی بوده است.

جدول ۷- شاخص های بخش بازار سرمایه کشور و استان گیلان در طی سال های برنامه چهارم و پنجم توسعه

ردیف	هدف کمی/عنوان شاخص		واحد متعارف	سال های برنامه		رشد / متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)	سال های برنامه پنجم					رشد / متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)
				چهارم			۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
				۱۳۸۴	۱۳۸۱							
۱	ارزش بازار	کشور	میلیارد	۱۱۱۵۶۳۶	۱۱۱۵۶۳۶	۲۷,۹۲	۱۲۸۲۵۰۷	۱۷۰۷۴۹۸	۳۸۶۵۹۷۰	۲۸۱۳۱۵۶	۳۴۴۴۴۷۴	۲۸,۰۱
		استان	ریال	۲۲۳۹	۲۵۰۱	۲,۲۴	۲۵۰۳	۲۴۰۹	۸۰۷۹	۷۹۳۹	۱۱۳۰۲	۴۵,۷۷
	نسبت استان به کشور		درصد	۰,۶۹	۰,۲۲	-	۰,۱۹	۰,۱۴	۰,۲۱	۰,۲۸	۰,۳۲	-
۲	نسبت ارزش بازار به GDP	کشور	درصد	۱۷	۲۳	۶,۳۳	۲۰	۲۳	۲۸	*	*	*
		استان	درصد	۵	۲	-۱۶,۷۴	۱	۱	۶	*	*	*
۳	تعداد سهام	کشور	بیلیون سهم	۱۴۵۰۲	۶۹۸۴	-۱۳,۵۹	۱۰۱۷۴	۷۱۸۰	۱۴۱۲۰	۱۹۱۴۶	۳۸۲۹۸	۳۹,۳۹

ردیف	هدف کمی/عنوان شاخص	واحد متعارف	سال‌های برنامه چهارم		رشد / متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال‌های برنامه پنجم					رشد / متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)
			۱۳۸۴	۱۳۸۵		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
	و حق تقدم معامله شده	استان	۵۷۷	۱۸۳۳	۲۶,۰۱	۲۵۹۷	۲۴۸۳	۳۱۴۹	۲۹۱۳	۹۵۱	-۲۲,۲۱
	نسبت استان به کشور	درصد	۴	۲۶,۲	-	۲۵,۵	۳۴,۵	۲۲,۳	۱۵,۲	۲,۵	-
۴	ارزش سهام و حق تقدم معامله شده	کشور	۵۶۵۲۸	۱۷۷۵۸	-۲۰,۶۷	۳۹۰۲۲	۳۰۶۷۲	۸۱۴۳۳	۴۴۰۲۸	۹۸۷۹۱	۳۵,۸۳
		ریال	۲۱۵۰	۶۳۰۰	۳۳,۹۹	۹۱۵۳	۷۸۸۲	۱۵۳۴۲	۱۱۹۰۱	۲۵۸۶۸	۲۹,۶۶
	نسبت استان به کشور	درصد	۳,۸	۳۵,۵	-	۳۱,۵	۲۵,۷	۱۸,۷	۲۷	۲۶,۱	-

۴-۱- تنگناها و چالش‌ها تامین منابع مالی

- ساختار نامناسب تامین منابع مالی و وابستگی نظام تامین مالی استان به بانک‌ها
- توانایی پایین بنگاه‌های تولیدی و خدماتی استان در خصوص تامین منابع مالی در جهت تامین سرمایه در گردش (دسترسی ناکافی و هزینه بالای تامین مالی برای بنگاههای اقتصادی استان (تخصیص ناکارآمد منابع توسط بنگاه)
- عدم آشنایی بخش عمومی و خصوصی با مدل‌ها، ضوابط و فرآیندهای تامین مالی و سرمایه گذاری
- سهم پایین استان از منابع صندوق توسعه ملی
- ظرفیت ناکافی در سرمایه گذاری مشترک بخش عمومی و خصوصی

۲- برنامه راهبردی تامین منابع مالی

۲-۱- اهداف کلی و راهبردهای تامین منابع مالی

اهداف کلی	راهبردهای دستیابی به اهداف کلی	ردیف
توسعه بازار سرمایه و افزایش سهم آن در تامین منابع مالی	گسترش دامنه کاربرد ابزارهای نوین تامین مالی در استان	۱
	ایجاد و تقویت نهادهای مالی	
	توسعه ی آموزش ها و ایجاد فرهنگ سرمایه گذاری	

۲-۳- راهبردهای دستیابی به اهداف کلی، سیاست ها و اقدامهای اساسی تامین منابع مالی

اهدای اساسی	سیاست ها	راهبرد ها	ردیف
زمینه سازی امکان دسترسی موثر بنگاه های اقتصادی استان به بازار سرمایه (اوراق بهادر، کالا و انرژی)	جایگزینی تامین مالی بانک محور به تامین مالی از طریق بازار سرمایه	گسترش دامنه ی کاربرد ابزارهای نوین تامین مالی در استان	۱
زمینه سازی انتشار اوراق مشارکت اسلامی (صکوک) توسط بنگاه های اقتصادی و شهر داری ها	به کارگیری ابزارهای مالی طراحی شده در سنوات قبل		
انتشار اوراق سلف استاندارد توسط واحدهای تولیدی			
زمینه سازی تامین مالی شرکت های کوچک و متوسط از امکانات موجود در بازار سرمایه	مدیریت بر بازار اولیه و نشر عمومی اوراق بهادار	ایجاد و تقویت نهادهای مالی	۲
زمینه سازی ایجاد شرکت ها یا شعبات تامین سرمایه			
زمینه سازی ایجاد صندوق های سرمایه گذاری مشترک زمین و ساختمان			
زمینه سازی ایجاد صندوق های نیکوکاری استان	فرهنگ سازی و ارتقای سطح سواد مالی	توسعه آموزش ها و ایجاد فرهنگ سرمایه گذاری	۳
زمینه سازی در تسریع روند واگذاری شرکت ها			
فرهنگ سازی ، آموزش و برگزاری سمینار به منظور افزایش آگاهی و اعتماد سرمایه گذاران به بازار سرمایه			